

CONSELLS D'ESTALVI D'AIGUA A LES LLARS

Març 2018

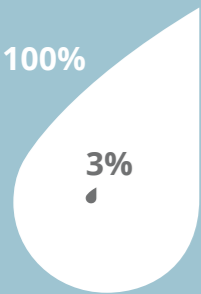
L'AIGUA AL MÓN

L'aigua a la Terra suposa un 71% de la superfície terrestre, és a dir, tres quartes parts del planeta. Sembla una quantitat important, però distribuir-la i fer-la accessible per a ser utilitzada per l'ésser humà és un problema. El 96,5% és aigua salada que es troba en els mars i els oceans i només un 3% de l'aigua del planeta és aigua dolça. D'aquesta, l'1,74% es troba en forma de gel a les glaceres i als casquets polars. Si restem l'aigua atmosfèrica, la que forma part dels éssers vius i la de constitució dels sòls queda un exigu 0,007% d'aigua disponible per als éssers humans.

L'aigua dolça que podem utilitzar es troba en els aqüífers, els llacs i els rius, principalment. L'aigua és un element vital per a la supervivència i el desenvolupament dels éssers vius i per a la conservació dels hàbitats i la qualitat del medi ambient. D'aquí la importància de la bona gestió i l'ús sostenible. Cal que la utilitzem sota criteris d'estalvi i eficiència i que després la netegem i recuperem per retornar-la al medi en bones condicions i així tancar el cicle.

**Només un 3% de
l'aigua del planeta
és aigua dolça**

100%

LA MANCA D'AIGUA A CATALUNYA

A Catalunya, el règim pluviomètric es caracteritza per una gran irregularitat general i per una variabilitat interanual elevada, fruit del clima típic mediterrani, la qual cosa ens fa especialment vulnerables a patir episodis de sequera, especialment a les conques internes que és on es concentra el gruix de la població (més del 80%) però només el 40% de la disponibilitat d'aigua (essencialment la que es troba als embassaments, als aqüífers i dins els pous).

De fet, Catalunya ha patit al llarg de la història recent diversos episodis de sequeres entre moderades i rigoroses. Un dels més importants és el que va afectar el nostre país i el conjunt de la península Ibèrica entre 1944 i 1950, que va motivar restriccions en el subministrament a diverses poblacions i durant diferents períodes. El 1953 només va ploure la meitat del que era normal i les restriccions en el servei van arribar a Barcelona, on a mitjan maig es van iniciar talls en el subministrament d'aigua als habitatges durant un 30% de les hores del dia.

Els anys 1973, 1985, 1988 i 2008 Catalunya va patir diversos episodis de sequera rigorosa que van provocar restriccions importants en el subministrament i els talls van estar a punt d'afectar la capital fins que va ploure. Per això, al llarg dels anys s'han anat multiplicant les infraestructures d'abastament per donar resposta als dèficits estructurals del sistema i millorar la capacitat de reacció amb l'objectiu de garantir el subministrament, entre els quals destaquen l'ampliació de la dessalinitzadora de la Tordera, la construcció de la dessalinitzadora del Prat del Llobregat, la connexió entre els dipòsits de Trinitat i de Font Santa o la recuperació de més de 300 pous arreu del territori.

Tanmateix, l'escenari del canvi climàtic planteja la necessitat de ser encara més eficients en els usos de l'aigua per compensar els seus efectes sobre la disponibilitat d'aigua a mig i llarg termini, ja que es reduiran les pluges, les nevades i, en conseqüència, també els cabals del rius.

**Els períodes d'escassetat
d'aigua a Catalunya són cada
cop més constants i es preveu
que siguin més extrems
a causa del canvi climàtic**

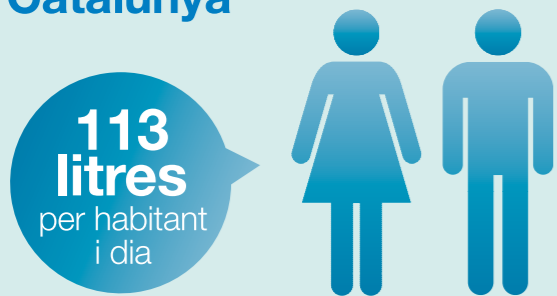
Les sequeres poden considerar-se episodis de periodicitat i duració impossibles de predir, però també com un tret representatiu de la climatologia de Catalunya amb la qual hem de conviure. El darrer episodi (2007-2008), un més en la llarga relació existent, ha posat de manifest experiències de les quals cal aprendre, així com la necessitat de resoldre la problemàtica existent amb polítiques eficients i amb infraestructures suficients i segures, per garantir la disponibilitat del recurs arreu del país per a la satisfacció de la demanda urbana i la rural, i per a la preservació del medi.

Una d'aquestes polítiques és la del foment i el sosteniment de l'estalvi, que té com a objectiu la racionalització dels nostres hàbits de consum i la seva adequació a la variabilitat climatològica, de manera que aquests hàbits es converteixin en un costum independent i invariable dels episodis de sequera. No podem oblidar que la legislació vigent prioritza els usos d'abastament humà per sobre de la resta d'usos i que en episodis de sequera aquesta prioritat incideix enormement en les nostres activitats quotidianes.

ALGUNES DADES SOBRE EL CONSUM

La mitjana del consum d'aigua a Catalunya

Les dades són globals i aproximades a Catalunya en situació de normalitat hidrològica. En èpoques de sequera el consum pot ser inferior.

EFICIÈNCIA EN L'ÚS DE L'AIGUA A LA LLAR

Dins la nostra activitat diària portem a terme moltes accions i hàbits que requereixen l'ús i el consum d'aigua. Per a tots nosaltres, tenir aigua és un fet inqüestionable. Si obrim l'aixeta, sempre sortirà aigua. És com tenir telèfon, llum, gas, roba o aliments. Cal tenir en compte, però, que 1 de cada 6 persones al món no té accés a l'aigua potable i gairebé 2 milions de nens moren cada any al món per falta d'aigua. A continuació veureu

una llista de les activitats més quotidianes i la relació de litres d'aigua que es poden arribar a consumir. Us proposem també unes bones pràctiques per estalviar aigua en el desenvolupament d'aquestes accions.

LES AIXETES DE CASA

Tanquem les aixetes mentre no fem servir l'aigua. Una aixeta oberta raja a 10 l/min.

Cal reparar les aixetes que perdin aigua. Una aixeta que degota gasta fins a 30 l/dia.

Incorporem a les aixetes dispositius reductors del cabal. Són barats i senzills de col·locar, ja que s'enrosquen a les mateixes aixetes i redueixen el consum fins a un 50%.

Si hem de canviar les aixetes, posem-ne de monocomandament. El seu consum d'aigua és de 6 a 8 l/min.

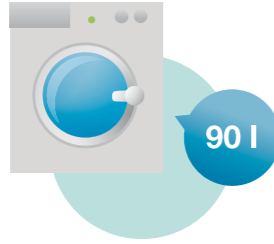
EL DIPÒSIT DEL VÀTER

Si no disposem de dipòsits de doble descàrrega, podem posar una o dues ampolles de plàstic plenes de sorra dins el dipòsit. L'estalvi és d'uns 3 l d'aigua en cada descàrrega.

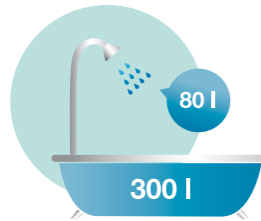
No fem servir el vàter com a paperera, atès que amb cada descàrrega s'aboquen entre 6 i 10 l d'aigua (i fins a 15 l, en certs models) i suposa problemes per als sistemes de sanejament.

LA NETEJA A LA LLAR

Si hem de substituir electrodomèstics, els de baix consum incorporen programes d'estalvi. Aquests electrodomèstics també són grans estalviadors d'energia. Una rentadora antiga gasta uns 200 l d'aigua, mentre que una de baix consum només en gasta 50. Cal fer-la servir amb la càrrega completa i seleccionar el programa adequat en funció del tipus de roba i de brutícia. Amb el rentaplats poden aplicar-se uns criteris similars. I, si no en tenim, podem omplir una mica la pica amb aigua i sabó i rentar els plats tots de cop. Després els podem esbandir sense obrir l'aixeta al màxim. A l'hora de netejar la casa, pensem en tot allò que podem fer sense aigua. Apliquem la neteja en sec.

DUTXA O BANY

Si ens dutxem en lloc de banyar-nos, estalviarem molta aigua. Una banyera plena gasta uns 300 l, si ens dutxem en gastem uns 50. També hi ha dispositius reductors del cabal per a les aixetes de les dutxes; així, podem estalviar fins al 50% d'aigua. Podem guardar en un recipient l'aigua que surt freda mentre esperem la calenta i podem regar les plantes amb aquesta aigua. Si hem de canviar l'aixeta de la dutxa, les de monocomandament són molt indicades perquè estalviarem l'aigua derivada de la cerca de la temperatura ideal.

Sabies que prenent un bany pots gastar uns 300 litres d'aigua i fent una dutxa pots reduir l'estalvi fins a 50 litres?

PREPARAR ELS ÀPATS

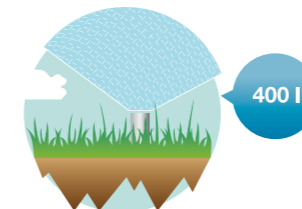
Una bona part de l'aigua que utilitzem a la cuina la fem servir per netejar i rentar aliments, bullir o cuinar al vapor. Aquesta mateixa aigua podrem fer-la servir per regar les plantes (mentre no estigui salada o se li hagi afegit algun producte), per exemple, si la recollim en un recipient. No la llencem al desguàs.

LA NETEJA DELS VEHICLES

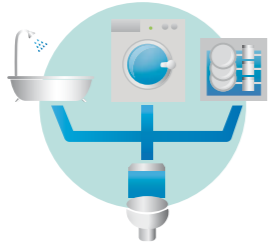
No utilitzem la mànega per rentar el cotxe, ja que pot consumir fins a 350 l d'aigua. El més recomanable és portar-lo a un túnel de rentat, ja que disposen d'instal·lacions que reciclen l'aigua. Si no, procurem rentar-lo amb una esponja i una galleda.

EL REG

Si tenim un jardí és recomanable instal·lar-hi sistemes de reg adients. Instal·lar un sistema gota a gota a l'arrel de les plantes permet un reg localitzat i, a més, és un sistema excel·lent per al seu creixement. Al jardí podeu instal·lar un programador de reg que es fixa a l'aixeta i permet escollir-ne el moment (de bon matí o al vespre) i la freqüència.

MILLORAR LA QUALITAT DE L'AIGUA

Millorar la qualitat de l'aigua és senzill.

Hi ha molts productes que aboquem a l'aigüera que són de difícil eliminació o nocius: la pintura, l'oli, els productes de neteja, els dissolvents, etc. Un sol litre d'oli mineral pot contaminar 10.000 l d'aigua. Cal, doncs, que els separem i els portem a la deixalleria o als Punts Verds. El vinagre o el bicarbonat són bons desembussadors. A banda d'això, existeixen pintures, vernissos i dissolvents ecològics, que no són tan nocius, però que cal portar també a la deixalleria.

Podem fer servir detergents sense fosfats, i blanquejadors a base de percarbonats, enlloc de lleixiu.

AIGUA I ESTALVI ENERGÈTIC

Menys aigua calenta, més estalvi energètic. Quan obrim les aixetes de casa, no només parlem de consum d'aigua, sinó també de consum energètic. Cal tenir en compte que fer servir aigua calenta incrementa també el consum d'energia que fem a casa. Per tant, recordem fer servir aigua calenta només en els casos necessaris. A més, podem recollir en un recipient l'aigua freda que surt mentre esperem la calenta i utilitzar-la per regar o fregar el terra.

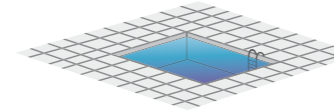
Els túnels de rentat de cotxes són els espais més eficients per netejar el vehicle, ja que disposen de sistemes d'estalvi i reciclatge de l'aigua

EFICIÈNCIA EN L'ÚS DE L'AIGUA A LES PISCINES

El gaudi d'un espai amb piscina no ha de significar malbaratar l'aigua. Es pot crear un entorn sostenible amb piscina d'una manera econòmica, estalviant aigua. L'eficiència en l'ús de l'aigua a les piscines s'aconsegueix mitjançant l'aplicació de tecnologies eficients, com ara posar en pràctica un bon manteniment i reduir el consum i les pèrdues gràcies a l'aprofitament dels recursos no potables.

En aquest apartat us proposem una sèrie de bones pràctiques que cal tenir en compte si tenim una piscina a casa o en volem construir una, tot i que heu de comptar sempre amb el suport que les associacions de fabricants i distribuïdors us poden oferir en aquest àmbit.

VULL CONSTRUIR UNA PISCINA

Per construir una piscina, primer cal tenir en compte un disseny adequat de la piscina, basat en la creació de zones d'ombra i la ubicació que tindrà: un indret protegit del vent ha de permetre reduir les pèrdues per evaporació.

Per optimitzar el consum d'aigua de les piscines, la fondària del vas no ha de ser molt elevada. És bo, també, construir la piscina amb un canal perimetral que reculli l'aigua de les esquitxades. Cal revisar la instal·lació, un cop construïda la piscina, per detectar les possibles fuites. El simple degoteig d'1 gota per segon pot provocar una pèrdua de 8.000 l/any.

MANTENIR LA PISCINA 365 DIES L'ANY

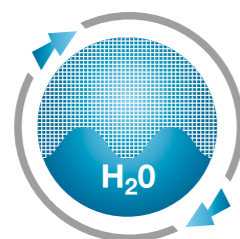
Cuida la piscina tot l'any!
És important no abandonar el manteniment de la piscina a l'hivern. Existeixen tractaments d'hivernatge, que permeten mantenir-ne la qualitat fora de la temporada de bany sense haver de buidar-la.

COBREIX LA PISCINA

Instal·la cobertors a la piscina ja que eviten l'evaporació i faciliten el manteniment.
La instal·lació d'un cobertor és una de les mesures més eficaces per reduir el consum d'aigua en una piscina. Per una banda, poden arribar a reduir l'evaporació fins a un 70% i, per l'altra, eviten les gelades a l'hivern i l'entrada de matèria orgànica. Existeixen, doncs, cobertors d'estiu i d'hivern.

FILTRATGE EFICIENT DE L'AIGUA

Es recomana instal·lar equips de filtratge amb baix consum d'aigua en rentatges i equips de prefiltratge eficients, per efectuar el tractament químic adient i continuat, tant en la temporada d'estiu com en la d'hivern. També es poden instal·lar mecanismes per reutilitzar l'aigua dels rentatges per a altres usos guardant-la en un dipòsit.

Cal revisar periòdicament la piscina per detectar possibles fuites. El degoteig d'1 gota per segon pot provocar pèrdues de fins a 8.000 litres en un any i costos quantiosos a la factura de l'aigua

EFICIÈNCIA EN REG DOMÈSTIC I JARDINERIA

Transformar els balcons, els jardins de les nostres cases i els nostres municipis, les terrasses i els patis en espais verds més sostenibles adequats a la nostra climatologia és una pràctica que la nostra societat encara té pendent. Si condicionem, doncs, aquests espais, podem reduir considerablement el consum d'aigua pota-

ble sense deixar de donar vida al nostre paisatge dins i fora de les llars.

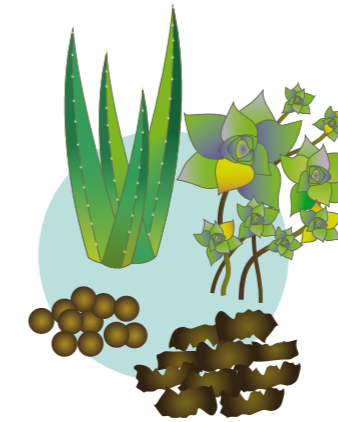
A continuació, us facilitem un conjunt de bones pràctiques bàsiques per poder tenir plantes i conservar-les, tot i que us recomanem que sempre us assessorau amb els especialistes en la matèria.

COMPRAR PLANTES: QUÈ CAL TENIR EN COMPTE?

És recomanable adquirir plantes pròpies del clima mediterrani i preveure la zona i el terreny on les plantarem (ombra, sol, exposició al vent, pendents, etc.).

Existeix una gran diversitat de plantes, com les enfiladisses, les palmeres, les coníferes, els arbustos, els cactus, etc., que necessiten poca aigua per viure. Són plantes molt fortes i de fàcil manteniment.

Escollir un ecoxinat (que és el material orgànic o inorgànic que es col·loca sobre la superfície o sobre la terra al voltant de la planta) com l'escorça de pi, ajuda a optimitzar l'ús de l'aigua, redueix les males herbes i millora les condicions del sòl.

QUAN I COM HEM DE REGAR?

En general, una tècnica infal·lible per saber si cal regar o no és ensorrar un pal a la terra a uns 30 cm de profunditat. Si després de retirar-lo mostra restes de terra, el reg pot esperar. Si, en canvi, surt sense restes, la planta necessita aigua.

El reg de plantes a balcons, patis o terrasses:

Hem de regar quan sigui necessari. És preferible regar de manera abundant i molt espaiada, en lloc de fer-ho a petites dosis.

A l'estiu cal regar al capvespre, per evitar l'evaporació, i a l'hivern a primera hora del matí, d'aquesta manera evitem que l'aigua es geli.

Podem posar un plat sota el test; així, l'aigua que sobra no la malgastem i manté la planta més humida.

És important utilitzar encoixinaments com l'escorça de pi, la grava, la terra volcànica, etc., ja que, entre molts dels seus avantatges, retenen la humitat del sòl i eviten l'aparició de males herbes. També són un gran aliat per fer zones decoratives a jardins que reben molt de sol.

El reg a un jardí:

Els grams o plantes entapissants són un gran substitut de les gespes (que són pròpies de països més humits). Les plantes entapissants es reproduïxen amb força rapidesa i moltes d'elles floreïxen. Fins i tot algunes es poden trepitjar i, per tant, són ideals per col·locar al voltant de les piscines. A més, és fàcil mantenir-les.

Cal evitar les podes dràstiques: els brots nous són grans consumidors d'aigua.

Si hem de trasplantar, és millor fer-ho a la tardor. Mentre plantem caldrà que agrupem sempre les plantes segons les seves necessitats d'aigua.

Els adobs millor que siguin d'alliberació lenta.

QUINS TIPUS DE REG EXISTEIXEN I QUAN S'HAN D'APLICAR?

En termes generals existeixen 3 tipus principals de reg que podem fer en l'àmbit domèstic.

- Per degoteig: ideal per a tanques, arbres i arbustos, on cada planta rebrà la quantitat justa d'aigua.
- Per aspersió o difusió: ideal per a plantes entapissants, rocalles i conreus.
- Reg manual: és aquell reg puntual per fer a espais petits com terrasses, balcons o patis.

aca.gencat.cat